

Warszawa 2022-11-14

Tomasz Parkasiewicz
Członek Społecznej Rady ds. Alternatywnych
Metod Rozwiązywania Sporów

Pani

████████████████████
Główny Specjalista

Ministerstwo Sprawiedliwości
Wydział do spraw Mediacji
Departament Strategii i Funduszy Europejski

Szanowni Państwo,

W związku z przekazanym do zaopiniowania wnioskiem legislacyjnym Centrum Mediacji „Lewiatan” z dnia 20 października 2022 roku wnioskiem legislacyjnym zgłoszonym przez Centrum Mediacji „Lewiatan”, **jego przedmiot i kierunek uważam za zasadny**, sprzyjający dążeniu do profesjonalizacji zawodu.

Zagadnienia objęte przedmiotem wniosku stanowiły już przedmiot analizy ośrodków mediacji zrzeszonych w Ogólnopolskiej Sieci „Ośrodki Radców Prawnych”. W wyniku tego¹ zgłaszam pod rozwagę przyjęcie rozwiązań kompleksowych odnoszących się nie tylko do zmiany wynagradzania mediatorów, lecz także zwrotu ponoszonych wydatków, czy dalszych zmian przepisów.

W proponowanych przez Centrum Mediacji „Lewiatan” nie znalazły się projektowane zmiany odnoszące się do kwestii wydatków ponoszonych przez mediatorów, co w kontekście wzrostu cen – chociażby cen usług pocztowych, czy najmu – powoduje, że niejednokrotnie mediatorzy ponoszą większą część takich kosztów we własnym zakresie.

Także wysokość proponowanej zmiany w zakresie wynagrodzenia jest niewystarczająca, zwłaszcza w kontekście wzrostu cen towarów i usług, czy wzrostu płacy minimalnej.

Postuluję rozważenie nowelizacji rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym w zakresie § 1-4 rozporządzenia, poprzez:

- 1) dodanie w § 1 rozporządzenia: „Rozporządzenie określa wysokość wynagrodzenia mediatora podlegającego rozliczeniu w postępowaniu sądowym...” lub „Rozporządzenie określa wysokość minimalnego wynagrodzenia mediatora...”;
- 2) podniesienie wynagrodzenia mediatorów w sprawach cywilnych w ten sposób, że wynagrodzenie mediatora w sprawach cywilnych będzie wynosiło:
 - a) w sprawach o prawa majątkowe: 1% wartości przedmiotu sporu, jednak nie mniej niż 500 złotych i nie więcej niż 25.000 złotych za całość postępowania mediacyjnego,

¹ Na bazie opracowania Ośrodka Mediacji przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Szczecinie

- b) w sprawach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, oraz w sprawach o prawa niemajątkowe: za pierwsze posiedzenie 500 złotych, a za każde kolejne po 300 złotych, łącznie nie więcej niż 2000 złotych,
 - c) w sprawach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, oraz w sprawach o prawa niemajątkowe, w przypadku mediacji prowadzonych bez posiedzeń 500 złotych,
- 3) zmianę wysokości i sposobu obliczania wydatków mediatora poniesionych w związku z przeprowadzeniem mediacji na pokrycie kosztów w ten sposób, że mediatorowi przysługuje zwrot kosztów:
- a) przejazdów – w wysokości i na warunkach określonych w przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej,
 - b) wykorzystania pomieszczenia niezbędnego do przeprowadzenia posiedzenia mediacyjnego w wysokości 100 złotych za jedno posiedzenie, a w przypadku przekroczenia tej kwoty zwrot udokumentowanych wydatków,
 - c) korespondencji w wysokości 50 złotych, a w przypadku przekroczenia tej kwoty zwrot udokumentowanych wydatków;
- 4) zmianę wysokości i sposobu obliczania wydatków mediatora poniesionych w ten sposób, że w przypadku nieprzystąpienia stron do mediacji, mediatorowi przysługuje zwrot poniesionych wydatków w wysokości 100 złotych, a w przypadku przekroczenia tej kwoty zwrot udokumentowanych wydatków,

przy czym wydatki określone w pkt 3) i 4) będą tymczasowo wypłacane ze środków Skarbu Państwa, a następnie rozliczane w toku postępowania sądowego lub uiszczane bezpośrednio przez strony – według wyboru mediatora.

Ponadto, jak się wydaje, zasadne jest podjęcie działań w następujących kierunkach:

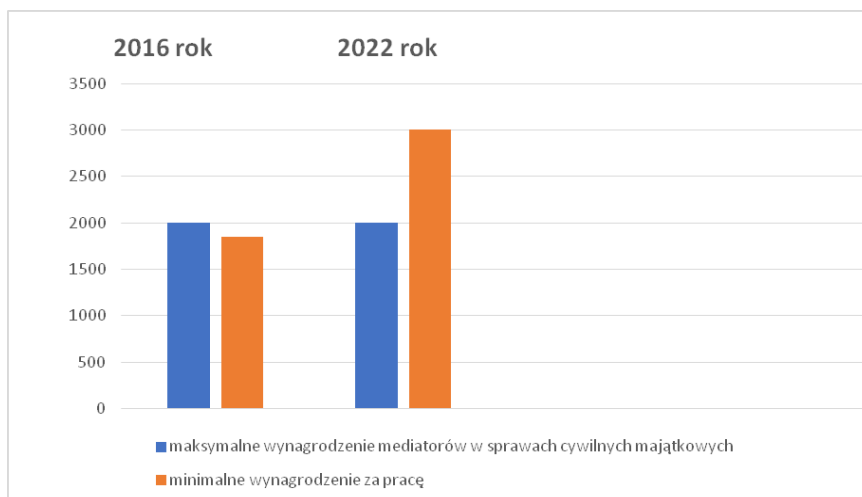
- 1) zmiany art. 183 (5) KPC i wprowadzenie rozliczenia kosztów mediacji – bezpośrednio ze stronami lub z sądem – według wyboru mediatora,
- 2) ustalenia wynagrodzenia za przeprowadzenie spotkania informacyjnego w wysokości 100 zł,
- 3) doprecyzowania pojęcia posiedzenia jako spotkania osobistego w formie stacjonarnej, wideokonferencji lub rozmowy telefonicznej o charakterze merytorycznym, trwające do 1 godziny zegarowej, przy czym każde kolejne rozpoczęta 1 godzina traktowane byłyby jako kolejne posiedzenia.:

Dla uszczegółowienia stanowiska wskazuję, co następuje:

- 1) Obecnie obowiązująca stawka wynagrodzenia mediatora za przeprowadzenie mediacji cywilnych jest niewspółmierna do skutków jakie niesie ze sobą zawarcie ugody mediacyjnej w postępowaniu cywilnym oraz oczekiwań w zakresie profesjonalizacji zawodu mediatora i przede wszystkim nieadekwatna do pracy, jaką wykonuje mediator.
- 2) W przypadku spraw niemajątkowych wynagrodzenie mediatora uzależnione jest jedynie od ilości spotkań z ograniczeniem do 4, co oznacza, że każde kolejne spotkanie prowadzone jest bez wynagrodzenia oraz z pominięciem prac związanych z przygotowaniem i zakończeniem mediacji.

- 3) W przypadku spraw gospodarczych prowadzenie mediacji niejednokrotnie wymaga od mediatora wcześniejszego, rzetelnego przygotowania się i dodatkowego nakładu pracy, który nie jest uwzględniany przy wynagrodzeniu, zwłaszcza w przypadku spraw o niskiej wartości przedmiotu sporu.
- 4) Obecnie mediator nie jest także wynagradzany za przeprowadzenie spotkania informacyjnego, o którym mowa w art. 183 (8) § 1 ust. 4 kpc.
- 5) W kontekście procedowanych zmian związanych z wprowadzeniem Krajowego Rejestru Mediatorów oraz profesjonalizacji zawodu mediatora istnieje oczywisty dysonans formułowanych wobec mediatorów oczekiwań, w stosunku do proponowanego zaplecza finansowego, niezbędnego chociażby na pokrycie kosztów podnoszenia kwalifikacji.

Podniesienie wysokości płacy minimalnej z obowiązującej w 2016 r. kwoty 1850 zł do aktualnej kwoty 3010 zł, tj. o ponad 160% (zgodnie z zapowiedziami w przyszłym roku stawka ta wzrośnie do kwoty 3490 zł.) przy niezmiennej stawce wynagrodzenia maksymalnego przewidzianego przepisami za prowadzenie mediacji (2.000 zł) zobrazowano poniżej:

Wykres nr 1. Stosunek maksymalnego wynagrodzenia mediatorów w sprawach cywilnych majątkowych do minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2016 i 2022.

Zauważalny wzrost cen usług i towarów, energii, paliwa oraz bieżąca wysoka inflacja, wpływają na rzeczywiste koszty związane z przeprowadzeniem postępowania mediacyjnego. Koszty te w znaczny sposób przewyższają kwoty ustalone w przepisach na pokrycie wydatków mediatora poniesionych w związku z przeprowadzeniem mediacji. Biorąc pod uwagę sam wzrost kosztów wynajęcia sali/ biura (ok. 100 – 200 zł za godzinę lub od 1000 zł wwyż miesięcznie z tytułu czynszu najmu), czy wzrost cen usług pocztowych (np. cena listu poleconego wg cennika poczty Polskiej w 2016 – 4,20 zł, a w 2022 r. 6,80 zł) o wzroście cen za zakup materiałów biurowych czy kosztów paliwa nie mówiąc powodują, że często mediatorzy na opłacenie tych wydatków „dokładają z własnych pieniędzy”. Wykonywanie zawodu mediatora jest w dzisiejszych czasach nieopłacalne, nie przynosi dochodu.

Niezależnie od powyższego proponuję ocenę projektu pod kątem spójności z projektem ustawy IX.2650 *Zmiana ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw* (wnioskodawca: Rada Ministrów Data zgłoszenia: 27 września 2022 roku) tj. rozważenie modyfikacji przedłożonej propozycji legislacyjnej Centrum Mediacji „ Lewiatan ” poprzez usunięcie zdania drugiego w § 2 ust. 1 i § 2 ust. 2.

W treści przywołanego projektu zawarta jest proponowana zmiana art. 183 (5) poprzez:

a) dodanie § 3 w następującym brzmieniu:

Należności, o których mowa w § 1 w części niewypłaconej przez strony na wniosek mediatora ustala i przyznaje mediatorowi sąd. We wniosku mediator wskazuje wysokość niewypłaconych należności i zamieszcza oświadczenie o ich niewypłaceniu.

b) nadanie § 4 następującego brzmienia:

Przed przystąpieniem do postępowania mediacyjnego mediator poucza strony o kosztach postępowania mediacyjnego i sposobie pobrania należności mediatora.

Wydaje się, że wykreślenie wskazanych zdań z propozycji zapisu legislacyjnego skutkować będzie spójnością z przywołanym projektem kodeksu postępowania cywilnego. Nadto koniecznym jest podniesienie, że mediator nie powinien ponosić obciążeń związanych ze zwolnieniem stron od opłat sądowych, co powinno leżeć w gestii Skarbu Państwa.

Nie ulega żadnej wątpliwości że projektowane zmiany przepisów powinny umożliwić mediatorom wykonywanie zawodu w sposób godziwy i dostosowany do realiów gospodarki rynkowej.

Z wyrazami szacunku

Tomasz Parkasiewicz